

Česká školní inspekce Pardubický inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČSIE-1997/22-E

Název	Gymnázium Žamberk
Sídlo	Nádražní 48, 564 01 Žamberk
E-mail	gyz@gyz.cz
IČO	49 314 891
Identifikátor	600 013 081
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Martin Tyč
Zřizovatel	Pardubický kraj
Místo inspekční činnosti	Nádražní 48, Žamberk
Inspekční činnost na místě	27. až 29. 3. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonávané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Gymnázium Žamberk (dále „škola“) vykonává činnost střední školy. Ve škole se ke dni inspekční činnosti vzdělávalo celkem 304 žáků, z toho 93 žáků ve čtyřech třídách čtyřletého

oboru vzdělání s maturitní zkouškou 79-41-K/41 *Gymnázium* a 211 žáků v osmi třídách osmiletého oboru vzdělání s maturitní zkouškou 79-41-K/81 *Gymnázium*.

Škola ke dni inspekční činnosti evidovala 12 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, čtyři žáci se aktuálně vzdělávali podle individuálního vzdělávacího plánu. Stravování je pro žáky zajišťováno ve Školní jídelně Žamberk, náměstí Generála Knopa 433 a ve školní jídelně při Střední škole gastronomické a technické Žamberk, Zámecká 1.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy ve svém prvním funkčním období od roku 2018 vede školu s cílem zlepšovat vzájemnou komunikaci účastníků vzdělávání, rozvíjet potřebné materiální podmínky školy a posilovat její dobré jméno mezi veřejností. Koncepci rozvoje školy zaměřenou mimo jiné na uvedené cíle zpracoval pro potřeby konkurzního řízení, ale realizaci koncepčních záměrů každoročně systematicky nevyhodnocuje. I proto zatím hodnocení naplnění dílčích cílů, omezení hrozeb nebo využití příležitostí probíhalo v omezené míře alespoň v rámci každoročního zpracování výroční zprávy o činnosti školy. Příležitostí ke zlepšení je realistické vyhodnocení aktuálního stavu školy, pojmenování kroků vedoucích k dosažení vytyčeného cílového stavu a také vymezení jednotlivých odpovědností účastníků vzdělávání. Potřebné je také posílení vzájemné komunikace ke strategiím koncepčního rozvoje.

Na řízení školy se společně s ředitelem podílí několik dalších učitelů včetně dvou zástupců, dílčí kompetence jsou jasně vymezeny. Společně průběžně řeší záležitosti potřebné pro fungování školy. Pravidla pro realizaci vzdělávání jsou nastavena ve vnitřní školní dokumentaci, ale od minulé inspekční činnosti stále přetrvává málo účelné nastavení kontrolních mechanismů pro včasnu realizaci vhodných opatření. Důsledkem tohoto stavu jsou v některých případech neprovedené nebo nepřehledně zpracované aktualizace povinné školní dokumentace, jako např. školních vzdělávacích programů. Jejich úpravám podle příslušných opatření zpracovaných v Rámcových vzdělávacích programech vedení školy v minulých letech věnovalo pouze omezenou pozornost. Některé části (vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, realizace a vyhodnocování plánů pedagogické podpory, individuální vzdělávací plány) nejsou srozumitelně rozpracované v potřebném rozsahu.

Řídicí procesy jsou nastaveny, ale efektivitu pedagogického řízení školy omezují méně vhodné způsoby plánování některých činností, což neumožňuje vedení školy získávat účelnou zpětnou vazbu. Od minulé inspekční činnosti přetrvává ve škole spíše negativní postoj k realizaci hospitační činnosti. V aktuálním školním roce byly zaznamenány hospitace prováděné pouze oběma zástupci ředitele, ze záznamů jsou zřejmá některá doporučení učitelům pro jejich další pedagogický rozvoj. Ředitel školy s výstupy systematicky nepracuje, ani sám hospitační činnost neprovádí. Vzájemné hospitace mezi učiteli jako nástroj pro jejich vlastní pedagogickou inspiraci téměř neprobíhají, ani k tomu učitelé nejsou vhodně motivováni. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků nebyl ke dni inspekce formálně zpracován, plánování vzdělávacích aktivit pro učitele bylo nastaveno zpravidla pouze podle jejich zájmu a dostupnosti akcí. Spíše v menší míře se učitelé vzdělávali v oblastech rozvoje pedagogických dovedností.

Podpora žáků v dosažení požadované úrovni jejich vzdělávacích kompetencí je částečně omezena tím, že škola nevyužívá některé tradiční nástroje pro komunikaci žáků s pedagogy (není zřízen žákovský parlament, není umístěna schránka důvěry). Pro podporu žáků ohrožených školní neúspěšností jsou nabízeny zpravidla konzultace nebo doučování.

Pravidla pro činnost předmětových komisí jsou nastavena neformálně, vymezení jejich kompetencí a úkolů není jednotné, což pouze částečně umožnuje získávat zpětnou vazbu pro přijímání vhodných opatření. Jejich činnost není vedením školy systematicky řízena ani kontrolovaná. Doporučením je v oblasti evaluace výchovně vzdělávacího procesu zapojení žáků prostřednictvím školního parlamentu a výraznější zapojení učitelů prostřednictvím činností předmětových komisí.

Prostorové podmínky pro vzdělávací proces jsou příznivé, materiálně technické podmínky jsou velmi dobré a škole se daří tyto podmínky průběžně zlepšovat. Díky finančním dotacím z různých účelových projektů se podařilo od minulé inspekce získat např. nové vybavení digitální technikou nebo vybavení učeben přírodovědných předmětů včetně jejich rekonstrukce. Finanční podmínky umožňují realizaci vzdělávání, škola získává prostředky pro školní aktivity také od spolku rodičů, situaci vylepšuje v rámci své hlavní činnosti i pronajmem školní tělocvičny. Personální podmínky školy jsou dobré, od minulé inspekce došlo ke stabilizaci pedagogického sboru, který je také průběžně podle možností a potřeb vhodně doplňován začínajícími učiteli.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Sledované hodiny se v obou oborech vzdělání (čtyřletém i osmiletém) vyznačovaly obvykle klidnou pracovní atmosférou. V různé kvalitě se učitelé snažili podpořit zájem žáků o vyučovaná téma, účelnost využívaných metod a forem práce byla v jednotlivých hodinách velmi rozdílná. Častá byla dominantní role učitele spojená s frontální formou výuky, což v některých hodinách vedlo žáky k pasivitě a minimálnímu aktivnímu zapojení do průběhu výuky. Reakce žáků na průběh hodin, ať už zvýšená učební aktivita nebo naopak pasivní sledování výuky, často odpovídaly přístupu učitele nebo vhodnosti vzdělávacích strategií. Při opakování a procvičování již známého učiva byla zpravidla velmi málo využívána samostatná práce žáků, kooperativní prvky byly zaznamenány v účelné formě zejména ve výuce českého jazyka a literatury nebo cizích jazyků.

V úvodu hodin učitelé pouze ojediněle dokázali vhodným způsobem formulovat pedagogický cíl zaměřený na učební pokrok žáků, často ho zaměňovali za téma výuky. Využití aktivizačních metod práce bylo v jednotlivých hodinách opět velmi rozdílné, účelné a podporující bylo zaznamenáno např. při výuce dějepisu nebo cizích jazyků. V menší míře učitelé vhodně podporovali vizualizaci učiva využitím např. didaktické techniky, velmi se lišila i schopnost a ochota pedagogů využít digitální technologie pro podporu žáků k učení, zdařile probíhala podpora výuky digitálními technologiemi např. ve výuce dějepisu nebo biologie. Naopak málo účelné byly hodiny vedené pouze slovním výkladem učitele s diktováním nebo opisováním zápisu do sešitu. Ve využití komunikačních technik dominoval zpravidla vhodně řízený rozhovor učitele se žáky, spíše ojediněle byla zaznamenána účelná diskuse žáků podporující vzdělávací kompetence. Rozvoj kritického myšlení byl málo podporován, žáci měli příležitost aktivně pracovat s dalšími zdroji informací pouze výjimečně.

Zcela chyběly prvky diferenciace náročnosti zadávaných úloh, čímž byl omezen potřebný rozvoj znalostí a dovedností zejména nadaných žáků. Ve třídách s rozdílnými učebními předpoklady žáků je doporučením zařazovat úlohy v rozdílné náročnosti, která umožní většině z nich dosáhnout vzdělávacího cíle. Vhodná podpora žáků se speciálními vzdělávacími potřebami byla ve sledované výuce zaznamenána ojediněle, např. poskytnutím delšího času na vypracování úlohy při ověřování znalostí. I když byly zaznamenány příklady vhodné a účelné individuální dopomoci žákům, většina hodin měla jednotné tempo

i jednotnou náročnost pro všechny. Prvky účelného sebehodnocení žáků nebo jejich vzájemného hodnocení zaznamenány nebyly. Funkční závěry hodin byly často opomíjenou součástí výuky. Pokud to učitelé stihli před ukončením hodiny, zpravidla pouze v rychlosti rekapitulovali průběh hodiny, na výzvu k dotazům většinou žáci nereagovali, a proto často nebylo možné vhodnou zpětnou vazbu od žáků získat.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Průběžné i celkové výsledky vzdělávání žáků jsou velmi dobré, škola je sleduje zejména prostřednictvím jednotlivých pololetních hodnocení. Ve školním roce 2021/2022 prospělo na osmiletém gymnáziu 45 % žáků s vyznamenáním a dva žáci neprospěli, na čtyřletém gymnáziu 39 % žáků a rovněž dva žáci neprospěli. Pozitivním zjištěním je velmi nízká míra neomluvené absence žáků. Udělené pochvaly (za vynikající studijní výsledky a reprezentaci školy) převyšují výrazně počet výchovných opatření k posílení kázně. Výborných výsledků dosahují žáci také při absolvování maturitních zkoušek, a to jak ve společné, tak i v profilo vě části. V roce 2022 jich celkem prospělo 42 % s vyznamenáním, pouze jeden žák neprospěl ani v podzimním termínu.

Z dlouhodobého hlediska dosahují někteří žáci velmi dobrých výsledků i v soutěžích, olympiádách nebo projektech podporujících získání dovedností a klíčových kompetencí. Žáci ve školním roce 2021/2022 dosáhli řady výborných výsledků v krajských i republikových soutěžích se zaměřením např. na fyziku, chemii, zeměpis, dějepis. Jedna žákyně obsadila druhé místo v národním kole soutěže *Expo Science Amavet* a se svým projektem postoupila do vědecko-technické soutěže *Regeneron ISEF*, která se konala v USA. Škola se také podílí na organizaci jazykové FCE zkoušky (*FCE Cambridge Exam*), žáci se aktivně zapojují do projektů *FYBICH* – „*Pojďte vědu dělat s námi*“ a projektů Univerzity Palackého v Olomouci (*Quantum MeetUP* – kvantová fyzika, práce v rámci středoškolské odborné činnosti). Příležitostí je zapojit do uvedených aktivit více žáků a motivovat je k rozvoji jejich nadání ve výuce individuálním přístupem k jejich vzdělávacímu potenciálu.

Vzdělávací proces ve škole je podporován také prostřednictvím spolupráce se sociálními partnery (Univerzita Palackého v Olomouci, Ústav jaderné fyziky AV ČR, Contipro a.s. apod.). Gymnázium je fakultní školou Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, žádné aktivity však dosud realizovány nebyly. V rámci podpory poznávání kulturních odlišností a přiblížení života i studia v zahraničí se vybraní žáci školy každoročně účastní ročního pobytu ve Spojených státech amerických. Ve škole není realizována činnost žákovského parlamentu, čímž není využita možnost aktivně zapojit žáky jako partnery do otevřené diskuse o činnosti školy. Příležitostí ke zlepšení je touto formou vzájemné diskuse se školou podpořit žáky v získání požadovaných kompetencí (občanské nebo sociální a personální). Realizací vlastních iniciativ a nápadů tak mohou rozvíjet i kompetenci komunikativní a nebo kompetenci k řešení problémů.

Výchovné poradenství zajišťuje učitelka s vystudovaným specializačním studiem, vede dokumentaci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a informuje učitele o jejich potřebách. Jednotliví učitelé byli o žácích s potřebou podpůrných opatření informováni, ale specificky s nimi při výuce pracují spíše ojediněle, např. navýšením časového limitu při ověřování znalostí formou písemného zkoušení. Výchovná poradkyně se cíleně nevěnuje metodické podpoře učitelů přímo ve vyučovacích hodinách prostřednictvím hospitací nebo dílčích cílených náhledů, účelnost pedagogických metod a forem práce zpravidla s učiteli řeší při individuálních rozhovorech nebo např. v rámci jednání pedagogické rady. Příležitostí

ke zlepšení je zavedení pravidelné hospitační činnosti pracovníků školního poradenského pracoviště cíleně zaměřené na podporu učitelů ve využívání vhodné diferenciacie učebních úkolů pro žáky podle jejich individuálních schopností, a to včetně žáků nadaných. Dokumentace žáků vzdělávaných podle individuálního vzdělávacího plánu není v některých případech zpracovaná přehledně, což částečně omezuje vyhodnocování cílů jejich vzdělávání. Žáci, kteří potřebují pedagogickou podporu vzhledem k možné školní neúspěšnosti, mohou využít konzultace s učiteli např. formou doučování, nicméně práce s těmito žáky je méně systematická a zpravidla je postavena na vlastním zájmu žáků.

Metodička prevence zpracovala minimální preventivní program, který odpovídá potřebám školy, pravidelně ho vyhodnocuje. Další dokumenty školního poradenského pracoviště obsahují strategii předcházení šikaně, kyberšikaně i dalším patologickým jevům. Pozitivním zjištěním je nízká míra výskytu těchto jevů, např. neomluvené hodiny spojené s rizikem záškoláctví byly spíše ojedinělé a vyskytovaly se zejména u plnoletých žáků při možnosti omlouvat si své absence sami. Vzdělávací nebo výchovné problémy žáků řeší společně s výchovnou poradkyní a třídními učiteli v rámci činnosti školního poradenského pracoviště. Přiležitostí ke zlepšení je nastavení systémových pravidel pro zpracování výstupů z jednání s rodiči nebo žáky školy tak, aby byly srozumitelné, vyvážené a poskytovaly účastníkům jednání jasnou informaci o konkrétních závěrech.

Závěry

Vývoj školy

- Od minulé inspekce došlo ke změně na pozici ředitele školy,
- podařilo se stabilizovat personální podmínky školy.

Silné stránky

- Materiální podmínky pro vzdělávání a jejich průběžné zlepšování pro výuku žáků,
- velmi dobré výsledky žáků v jednotlivých ročnících i u maturitních zkoušek,
- výborné výsledky některých žáků v soutěžích, olympiadách nebo projektech podporujících získání klíčových kompetencí.

Slabé stránky a/nebo přiležitosti ke zlepšení

- Neúčelné nastavení kontrolních mechanismů pro přijímání vhodných opatření,
- málo účelné plánování některých činností školy omezující získání účelné zpětné vazby o průběhu vzdělávání,
- omezené využívání cílené hospitační činnosti pro podporu pedagogického rozvoje učitelů,
- výrazné rozdíly v účelném využívání aktivizačních metod práce ve výuce a v poskytování zpětné vazby žákům prostřednictvím sebehodnocení nebo vzájemného hodnocení,
- chybějící diferenciacie náročnosti úloh podporující žáky různé úrovně nadání,
- méně účelná metodická podpora učitelů ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Formulovat koncepční záměry školy pro další období na základně vyhodnocení aktuálního stavu prostřednictvím cílené komunikace se všemi účastníky vzdělávání,
- nastavit jasná pravidla pro realizaci kontrolních mechanismů a účelně je využívat pro řízení pedagogického procesu a aktualizaci školní dokumentace,
- nastavit plánování a vyhodnocování některých činností v souladu s potřebami školy,
- zahrnout hospitační činnost učitelů mezi nástroje využívané pro vyhodnocování účelnosti pedagogických metod a forem vzdělávání,
- zvážit účelnější způsoby komunikace mezi účastníky vzdělávání,
- sjednotit pravidla pro činnost předmětových komisí a získávání zpětné vazby,
- stanovovat ve výuce pedagogické cíle zaměřené na žáka umožňující získání zpětné vazby o účelnosti forem a metod práce,
- zadávat žákům ve výuce diferencované úlohy umožňující lepší využití učebního potenciálu většiny z nich.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejně lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírájí

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 24. 3. 2023
2. Školní vzdělávací program „Pojďte s námi do světa“ pro nižší stupeň osmiletého gymnázia platný od 1. 9. 2014
3. Školní vzdělávací program „Poznáváme svět“ pro vyšší stupeň osmiletého gymnázia a čtyřleté gymnázium platný od 1. 9. 2015
4. Školní řád střední školy platný od 1. 9. 2022
5. Školní matrika pro školní rok 2022/2023 (výběr z dokumentace)
6. Rozvrhy hodin tříd, studijních skupin a učitelů pro školní rok 2022/2023
7. Třídní knihy pro školní rok 2022/2023
8. Výroční zpráva o činnosti školy pro školní rok 2021/2022
9. Minimální preventivní program střední školy pro školní rok 2022/2023
10. Záznamy jednání pedagogické rady pro školní roky 2021/2022 a 2022/2023
11. Doklady k personálním podmírkám školy (aktuální stav, výběr)

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Martin Valášek, školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu

PhDr. Martina Černá, školní inspektorka

Bc. Lenka Kalinová, kontrolní pracovnice

Mgr. Hana Řebíčková, školní inspektorka

Datem vyhotovení inspekční zprávy se rozumí datum posledního podpisu člena inspekčního týmu.